

Látjátok! ez a kereszti tény: tönkremenni — *Istennel*; nyugtalanságot elviselni — *Istennel*; tanácstalannak, bizonytalannak lenni — *Istennel*; kételkedni és kérdezni — *Istennel*. Látjátok! itt világosodnak meg sötétségünk legmélyebb pontjai. Itt, ahol legtöbb okunk van a félelemre: szabad nem félnünk. Itt nyitja fel a gyermek szemét s veszi észre, hogy anyja ölében van, belenéz anyja szemébe és látja, hogy minden álma csak álom volt; a valóság az anyai szeretet. Itt látja meg, hogy miért nem kell félnie; itt találja meg az okot, mely minden félelmet megszüntet. Itt hirdettetik: én vagyok az Első és az Utolsó és az Élő. Amit Isten mondhatna, azt csak Krisztus mondhatja el az Isten nevében. Engedelmeskedik Istennek és ezért kijelenti Istent. Ő Isten első és utolsó gondolata. Ő Isten szeretete, aki körül fog mennyet és poklot egyaránt. Ő az emberi élet és a világ értelme. Most látjuk őt, aki velünk és nálunk van. Látjuk, akit elhagytunk és akihez most ismét útban vagyunk. Elhagytuk az Urat, de nem vesztettük el. Amilyen nehezen értjük meg az idő titkát és lehetőségeit — ha magunkra nézünk — épp oly könnyű megérteni azt, ha Őt nézzük, aki az Első és Utolsó. Miért ne tudjuk meg, hogy kik és hol vagyunk? Miért ne nézünk át az átláthatatlanon? Miért ne lépünk előre a sötétségben, ha velünk az Első és Utolsó? Nem nyíltak-e fel szemünk, mikor az övé a kereszten lecsukódott! Nem hullott-e fény az egész világra — mely harcol a sötétséggel — a Golgotha sötétsége után? Nem foglalta-e el az előttünk levő erődítményeket és nem harcol-e mindig a nyomorúsággal? Nem békéltette-e ki a mennyeit a földivel önmaga által? A világban sok nyomorúságotok lesz, de ne féljete, én meggyőztem a világot! Tehát nem kell félnünk!

„Halott valék és ime élek örökkön-örökké!” Gondolkozunk ezen egy pillanatra. Isten útját és munkáját a Krisztusban úgy kell néznünk és elképzelnünk, — ha tudjuk, — mint egy nagy alászállást és felemelkedést.

„Halott valék” — ez az alászállás. Félnünk, hogy meghalunk. A halál megszűnés, rendellenesség, szétforgácsolódás. Ilyen a mi életünk. Szenvedély, igazságtalanság, sors, jó és rossz, napjaink titokzatos nyugtalansága, aggódó lélek vesz körül és ebben a halálsötétségben velünk van Krisztus. Nem féltünk, mint igazak a hamisak mellett, boldogok a szerencsétlenek, megelégedettek a békételenek mellett. Velünk jön az

élet legmélyébe: a halálba! Nincs életünknek olyan állomása, ahová ne érkezett volna meg előttünk. Pogányok meghittje, bűnösök barátja, szegények társa, betegek tesivére, halottak sors-társa. Nem juthatunk olyan mélységbe, nem kerülhetünk olyan zavarba, nem lehetünk olyan meghasonlásban, nem szenvedhetünk olyan támadások alatt, nem lehet olyan kudarcunk, ahol ne gondolhatnánk arra: Krisztus ezen a ponton is Istennel sóhajtott és birkózott, itt is Istennel állott szégyenben, magányban és leverettetésben. Csak ha csaljuk magunkat a halál uralmával, mely alatt mi is szenvedünk, csak ha biztosaknak, igazaknak, csalatkozhatatlanoknak, erőseknek tartjuk magunkat, akkor gondolhatjuk, hogy ott, ahol állunk, Krisztus nem állott. De hogyan csalhatnók magunkat ennyire? Az élet gondoskodik róla, hogy idővel mi is oda kerüljünk, ahol Krisztus járt előttünk, oda arra az útra, mely egészen a pokol mélységéig vezet. *Boldogok*: a lelki szegények; a szenvedők; a szelídek; akik éheznek és szomjúhozák az igazságot; mert övék a mennyek országa. Krisztus alászállott és a fogságban levő lelkeknek és halottaknak hirdette az evangéliumot.

„És ime élek örökkön-örökké!” — ez a felemelkedés! Nem alacsonyítja le magát, amikor alászáll. Nem vétkezik, amikor bűnösök és vámszedők barátja lesz. Meghal, de a halálban is az életet hordozza. Ezért nem maradhat a halálban. Istené egészen, hogy mindenki Istené legyen. Forrást buzogtat a kiszáradt medrekbe. A vakok látnak, a süketek hallanak, a bénák járnak, a poklosok megtisztulnak, a halottak feltámadnak. Az emberiség újra Isten hatalmába kerül. Most már szabad hirdetnünk, hogy Isten minden emberen segített. Minél mélyebbre esett az ember, annál biztosabb, hogy Krisztus vele van és felemeli. Szabad már mondanunk: nincsen istentelen ember. Nem az ember jósága és előhaladása, hanem az Isten szeretete miatt nincs, mely a Krisztusban az istenteleneket is megérintette: „Nálam vannak a pokolnak és a halálnak kulcsai.” Krisztus nem azért hasonló hozzánk mindenben, hogy csak megmutassa, milyen szegények vagyunk mellette, hogy csak a menny ríkító fényét bilincseinkre vesse, hogy csak hirdesse, hogy bűnösök, csak bűnösök vagyunk; az ő vére nem bosszúért kiált az égbe, mint az Ábel vére. Az ő vére *irgalmasság*. Az ő halála és alászállása megbocsátás, megbocsátás és meg-egyszer megbocsátás. Ő nem vég hanem kezdet. Nem ítéletet